

Asia: VN/14998/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tupakkaverosta annetun lain ja valmisteverotuslain 72 §:n muuttamisesta.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen ASH ry kiittää mahdollisuudesta lausua tupakkaverosta annetun lain ja valmisteverotuslain 72 §:n muuttamisesta.

Suomen ASH ry kiittää hallitusta myös siitä, että se on sitoutunut hallitusohjelmassaan tupakkaveron säännöllisiin korotuksiin ja nikotiinipussit on otettu tupakkaveron piiriin.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että sähkösavukenesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden tupakkaveroa korotettaisiin keskimäärin 37 prosenttia. Lisäksi ehdotetaan, että myös vahvat, yli 20 milligrammaa nikotiinia millilitrassa sisältävät sähkösavukkeissa käytettävät nesteet tulisivat veronalaisiksi. Nikotiinittomien sähkösavukenesteiden veronalaisuutta koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin. Esityksessä ehdotetaan myös, että toisesta EU:n jäsenvaltiosta matkustajatuontina tuotavien nuuskan ja savuttomien nikotiinituotteiden tupakkaverottomuus rajoitettaisiin kummankin osalta 1 000 grammaan. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026

Suomen ASH ry pitää erinomaisena esityksenä ja vastuullisena politiikkana sitä, että hallitus korottaa nikotiinipussien ja sähkösavukenesteiden tupakkaveroa 30 miljoonalla eurolla vuonna 2026. Nikotiinipussien on jo todettu houkuttelevan nuoria, minkä vuoksi veron korotukset ovat erittäin tärkeitä. Tutkimusten mukaan tupakkaveron korottaminen ehkäisee erityisesti nuorten tupakointia, sillä se nostaa tuotteiden hintaa. Myös sähkösavukenesteiden ja nikotiinipussien veronkorotuksilla olisi sama vaikutus tuotteiden hintoihin ja sitä kautta niiden käyttöön erityisesti nuorten keskuudessa. Eurooppalaisen koululaistutkimuksen, European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD) mukaan vuonna 2024 neljännes 15–16-vuotiaista suomalaisnuorista ilmoitti käyttäneensä joskus nikotiinipusseja. Suomen tupakkalain tavoitteena on, että väestöstä enintään viisi prosenttia käyttäisi tupakka- tai nikotiinituotteita vuonna 2030. Veronkorotukset tukevat myös tupakkalain tavoitetta.

Nikotiini on voimakasta riippuvuutta aiheuttava myrkky. Nikotiinin fysiologisia vaikutuksia ovat muun muassa verisuonten supistuminen, verenpaineen nousu ja rytmihäiriöt. Asiantuntijat ovat erityisen huolissaan nikotiinin vaikutuksista nuorten aivoihin. Nikotiinin käyttö voi aiheuttaa pysyviä muutoksia kehittyvien aivojen rakenteessa ja altistaa esimerkiksi tarkkaavaisuuden häiriöille ja masennukselle. Nämä haitat eivät näy välittömästi valtion taloudessa, mutta pitkällä aikavälillä ne kuormittavat terveydenhuoltoa ja kasvattavat palvelutarvetta. Samalla kasvavat myös kustannukset.

Suomen ASH ry esittää, että nuuskan ja savuttomien nikotiinituotteiden verovapaa matkustajatuonti kiellettäisiin. Sosiaali- ja terveysministeriön tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmä on esittänyt toimenpidesuosituksissaan sitä jo vuonna 2023. Mikäli veroton tuonti kuitenkin sallitaan, painottaa Suomen ASH ry, että ehdotettu tuontiraja on aivan liian korkea. Tuontiraja on myös poikkeuksellisen korkea verrattuna esimerkiksi Ruotsin nikotiinipussien verottoman matkustajatuonnin 200 gramman tai Espanjan 250 gramman rajoihin. Kansanterveyden suojelemiseksi sekä julkisen talouden sopeutustarpeen vuoksi olisikin syytä tarkastella kriittisesti nuuskan ja nikotiinipussien matkustajatuonnin 1 000 gramman tuontirajoja ja pienentää niitä merkittävästi.

Suomen ASH ry haluaa vielä lopuksi painottaa, että veronkorotusten lisäksi tarvitaan myös muita toimia tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön aloittamisen ehkäisemiseksi ja haittojen vähentämiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön asettama tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmä on vuonna 2023 esittänyt 35 toimenpide-ehdotusta, joista vielä toteutumatta olevat toimenpide-ehdotukset tulisi ottaa valmisteluun. Tehokkaita toimia olisivat muun muassa tupakka- ja nikotiinituotteiden ostoikäräjän nostaminen 20 ikävuoteen, maahantuonnin ja hallussapidon kieltäminen alle 20-vuotiailta sekä tupakka- ja nikotiinituotteiden valvontamaksun merkittävä korottaminen/myyntipiste.

Suomen ASH ry

Pekka Puska, puheenjohtaja

Anne Taulu, toiminnanjohtaja

Taulu Anne
Suomen ASH ry